

PIRNÁT ANTAL
(1930–1997)

A jelen kötet Pirnát Antalnak a Szegedi Egyetem Régi Magyar Irodalomtörténet Tanszékén őrzött hagyatékában fennmaradt kiadatlan tanulmányaiból közöl válogatást. A szerző kiváló tudós, rendkívül sokoldalú irodalomtörténész, eszmetörténész, az Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz Osztályának egyik nevezetes alakja, nagy hatású tanáregyenység volt. A 16. századi erdélyi antitrinitárius mozgalmak kutatójaként vált nemzetközileg is ismertté. Mégsem szerette, ha csak a radikális reformáció kutatójának tartották. Joggal, hiszen érdeklődési köre kiterjedt a reneszánsz kori irodalom- és művelődéstörténet, vallástörténet szinte valamennyi területére. Aligha történt olyasmi a 16. században, amiről ő ne tudott volna jóformán mindent, a kor szereplőit életrajzostul-művestül közvetlen közletről ismerte. A klasszikus nyelvek és a neolatin irodalom kiváló értője volt. A reneszánsz irodalomelmélet és poétika kérdéseiről publikált alapvető fontosságú tanulmányait valamennyi magyar egyetemen tanítják. Pirnát bravúros és szenvedélyes vitatkozó, a reneszánsz konferenciák elmaradhatatlan, éles elméjű, kíméletlen hozzászólója volt. Műveinek jelentős része vitairat. Balassi Bálintról szóló akadémiai doktori értekezése is voltaképp vitamű. Élete utolsó éveiben a Pécsi Egyetem tanáráként sok fiatal hallgatóban felkeltette a reneszánsz irodalom- és eszmetörténet iránti érdeklődést. Kevesen tudják, hogy költő is volt, verseit a Kortárs 1978/6-os száma közölte. Ez a könyv is bizonyosság Pirnát Antal szerzteágazó érdeklődésére: Janus Pannoniusról, Bakfark Bálintról, Bornemisza Péterről, Balassi Bálintról, Dudith Andrásról, Forgách Ferencről, az ars historica problémáiról, az erdélyi művelődés itáliai és lengyel kapcsolatrendszeréről éppúgy szó esik, mint a radikális reformáció európai jelentőségű alakjairól, például Giorgio Blandratáról és Celio Secondo Curionéről. Itt jelenik meg először Az ariánus Biblia című legendás, szellemi izgalomokban bővelkedő nagy Pirnát-tanulmány is. A kötet természetesen magán viseli annak a jó fél évszázaddal ezelőtti kornak a bélyegét, amelyben a szövegek létrejöttek. Egyszermind új életre kel egy fényes elméjű tudós, az örök kereső, örökké kérdező Pirnát Antal, aki a kutatás kérdéseiben a tényeken kívül nem ismert el semmilyen tekintélyt, akit voltaképp csakis a tudomány, a „szakma” problémái foglalkoztatták, semmi egyéb.

Pirnát Antal • KIADATLAN TANULMÁNYOK

Pirnát Antal

KIADATLAN TANULMÁNYOK

reciti